

in genoemde Februari-aflevering bijna geheel over de zedelijke opvoeding bij het vervolgonderwijs. Ik kan niet nalaten, hier vooraf even op te merken, dat er in de pedagogische wereld weer een merkwaardige neiging komt naar de behartiging van de zedelijke opvoeding. Men is niet meer tevreden met onderwijs, met het aanbrengen van kennis en vaardigheid, maar men gevoelt, dat ieder, die met kinderen en jonge mensen in aanraking komt, alleen om ze maar wat te leren, toch ook mede-opvoeder wordt en daardoor een deel van de verantwoordelijkheid voor de zedelijke opvoeding draagt.

Een van de schrijvers nu in bovenbedoelde aflevering, Directeur van een vakschool voor meisjes, de heer H. Graf, stelde bij een 27-tal van zijn leerlingen eens een onderzoek in naar haar zedelijke begrippen. Hij stelde daartoe een briefje op, dat hij aan de meisjes in handen gaf. 't Was van dezen inhoud:

Lieve Vriendin!

Nu heb ik je een verrassende mededeeling te doen. 't Is mij eindelijk gelukt, 't boek machtig te worden, dat wij al zoo lang verlangden te lezen. Is dat niet fijn? Kom a.s. Zondag bij mij, dan kunnen wij 't ongestoord samen lezen. Mijn ouders zijn dan n.l. uit, maar ik moet bij mijn kleine zusje thuis blijven. Mijn moeder vindt het wel niet goed, dat wij dit boek lezen, maar dat zal wel zoo erg niet zijn. Ik heb 't goed verstoppt. Laat mij weten of je komt.

Je vriendin,
N. N.

De meisjes mochten nu vrij een antwoord op zoo'n brief zenden. Ze waren over 't geheel wel aardig ontwikkeld en kwamen ook niet uit kringen, waar men zich om de opvoeding van de kinderen volstrekt niet bekommert. Merkwaardig is nu zeker, dat slechts twee antwoorden, dat zij niet zouden komen, omdat ze zooiets verkeerd vonden. Eén wilde eerst aan haar ouders verlof vragen en de overige 24 zouden met vreugde komen en graag zich overgeven aan het genot van het verboden boek. Ze informeerden nadrukkelijk, of het boek toch wel goed verstoppt is. Niet allen doen het zonder knaging aan het geweten, maar daar zetten ze zich toch maar over heen. Eén schrijft:

„Ik merk uit je brief, dat je ouders uit zijn. Dat komt wel goed uit. Maar weet je zeker, dat je vader niet onverwachts zal thuiskomen? Mijn vader wil niet, dat ik romans lees.”

Een ander:

„Wat zal dat prettig zijn! Ik hoop, dat wij 't zullen kunnen uitlezen. We zullen de deur goed afsluiten, dat niemand ons geheim kan ontdekken.”

Weer een ander:

„Hoe je 't wel goed verstoppt? Als je moeder 't vindt, is alle pret bedorven.”

Eindelijk:

„De hoofdzak is, dat je ouders niet thuis zijn. Je kunt mij vertrouwen.”

Uit deze en andere uitlatingen blijkt ten duidelijkste, dat de meisjes wel gevoelden, dat ze verkeerd deden, maar ze gingen toch op de zaak in. 't Is waar, 't bleef hier bij plannen. Misschien zouden sommigen nog wel teruggeschrikt zijn, wanneer het op de opvoeding was aangekomen. Dat ze evenwel zoo spontaan op de zaak ingaan, bewijst wel duidelijk, dat er toch aan de sijnheid van conscientie wel wat ontbrak.

De heer Graf heeft de briefjes, zonder namen te noemen, op een ouderavond aan de ouders voorgelezen. Zoo kwamen ze dus wel aan de juiste adressen en kon niemand ontkomen aan de klem van de vermaning, die er in opgesloten lag, dat de ouders wel zeer noodzakelijk toezicht hebben te houden op de lectuur van de meisjes. Zoo'n enquête bewijst zeer duidelijk, dat de zucht naar het verbodene in de harten onzer kinderen woont. Van veel belang acht ik het ook, dat huis en school hierin samenwerken. De school verschaft in vele gevallen niet alleen lectuur aan de kinderen, maar vindt ook vaak ongezoekt de gelegenheid, er achter te komen, wat de kinderen zoal lezen. Ze kan dan de smaak in goede lectuur prikkelen en werkt zoo zonder twijfel mee aan de bevordering van gezonde „zedelijke begrippen”.

We wisten deze dingen wel, maar zoo'n enquête, al is het dan maar op zeer bescheiden schaal, bevestigt ons nog weer eens in onze overtuiging, staft de waarheid ervan zelfs met getallen.

Gr.

G. MEIMA.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Het lied in de Evangelisatie.

Voor een paar maanden schreef ik in dit blad een artikel over het lied in de Evangelisatie. Daarbij legde ik er den nadruk op, dat ook in het gezongen lied geen ander dan het Gereformeerde Evangelie door ons mag worden gebracht. Daarom kunnen niet alle liederen, die in Evangelisatiebundels zijn opgenomen, door ons worden gebruikt. Speciaal vestigde ik de aandacht op den bekenden bundel van Joh. de Heer, waarin de dwaling der algemeene verzoening wordt geleerd.

In „Het Zoeklicht”, het weekblad van Joh. de Heer, is hierop gereageerd. De Redacteur heeft

aan zijn beschouwing een geheel artikel gewijd. Daarin heeft hij trachten aan te toonen, dat hij in zijn liederbundel geheel naar de Schrift het Evangelie brengt.

Hij wil aantonen, dat zijn beschouwing van het verlossingswerk van Christus is geput uit de Schrift. De Bijbelteksten, die hij daartoe aanhaalt, ga ik hier niet bespreken en weerleggen. Dat doe ik in de „Zwolsche Kerkbode”, waarin breder de dwaling der algemeene verzoening wordt besproken. Alleen zij ook hier opgemerkt voor lezers van „De Reformatie”, die misschien ook „Het Zoeklicht” lezen, dat de kwestie in het geheel niet ligt, zooals De Heer haar heeft gesteld.

Dat blijkt elk ter zake kundige, die gelezen heeft, wat in „Het Zoeklicht” tegenover mij is gezegd. En dat wordt eveneens openbaar in het artikel, waarin de genoemde liederenbundel wordt verdedigd. Wie zich verdedigen wil, moet zich verdedigen ten opzichte van de meening, waarover hij is aangevallen. Wie verdedigt, wat niet wordt aangevallen, doet niets dan tijdverspillen en strijden tegen zijn eigen vergissingen. En dat doet de Redacteur van „Het Zoeklicht” tegenover mij.

Een deel van zijn artikel leg ik den lezers voor. Hij schrijft in het begin het volgende:

„Ds Bouma is wat den Zangbundel betreft zoo welwillend, dezen niet geheel en al op den index te plaatsen. Hij geeft alleen in overweging een lijstje er in te leggen met de „verboden” nummers, d. w. z. die liederen waarin aangedrongen wordt op persoonlijke bekeering en geloof en die naar zijn inzien „besmet” zijn door de „Algemeene verzoeningsleer”.

De door mij bestreden dwaling der algemeene verzoening omschrijft De Heer hier als hebbende dezen inhoud: „met den meesten aandrang aan alle menschen het Evangelie te verkondigen”; „liederen, waarin aangedrongen wordt op persoonlijke bekeering en geloof”.

Ja, wanneer dat de algemeene verzoening was — dan was ze geen dwaling; dan was ze geheel naar de Schrift en werd door alle Gereformeerden beloden en beleefd. Maar dat is de algemeene verzoening niet. De algemeene verzoening is de leer, dat Christus voor alle menschen stierf en het voor allen mogelijk maakte, zalig te worden. En dat is geheel iets anders dan „Het Zoeklicht” er van maakt. Die twee hebben met elkander niets, niets te maken. Gereformeerd en dus Schriftuurlijk is, aan alle menschen hoofd voor hoofd, zonder nader onderzoek, of het wel uitverkorenen zijn, te prediken: „Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden”.

Daarom doet het eenigszins komisch aan, als „Het Zoeklicht” eenige Psalmversjes tegen mij in het vuur gebracht heeft om me te verslaan. Hij schrijft:

„Het komt mij voor, dat deze „zuiveringsactiek” haar consequentie vraagt ook ten opzichte van onze berijmde Psalmen, Gereformeerde liederbundels en zelfs ook van den Bijbel.

Om met de Psalmen te beginnen zal het toch volgens het beginsel van Ds Bouma en de consequente toepassing daarvan heel moeilijk zijn om sommige Psalmverzen geheel afzonderlijk te doen zingen zonder nadere toelichting. Ik denk daarbij aan

Ps. 95: 4: „Zoo zij Zijn stem dan heden hoort, Geloof in Zijn heil- en troostrijk Woord: Verhardt u niet, maar laat u leiden”.

Ps. 103: 2: „Loof Hem, Die u al wat gij hebt misdreven, Hoeveel het zij, genadig wil vergeven”.

Ps. 86: 3: Heer, door goedheid aangedreven, Zijt Gij mild in 't schuldvergeven; Die u aanroep in den nood, Vindt uw gunst oneindig groot”.

Ps. 25: 6: „Wie heeft lust den Heer te vreezen”, enz. enz.

't Zal toch noodig zijn, bij het zingen van deze verzen telkens te zeggen, tot wie deze uitnodigingen gericht zijn, opdat bij de menschen niet de indruk gewekt wordt, dat ze voor het algemeen bestemd zijn”.

Neen, waarde Redacteur, die Psalmversjes zeggen niets voor uw noch voor mijn standpunt. En de door U daaronder gemaakte toepassing draaft geheel en al mijn bezwaren tegen uw leer voorbij. Wat U daar zegt, heb ik nooit en nergens bestreden. Ge hadt U de moeite van het opzoeken gerust kunnen besparen. De dwaling der algemeene verzoening, die ik bestreed, wordt daar met geen enkel woord genoemd. En U kunt er verzekerd van zijn, dat ik nooit eerst bij het zingen van een dezer verzen zeg, tot wie deze uitnodigingen gericht zijn. Ik predik evenals elk Gereformeerd prediker het Evangelie even ruim als Gij het doet. We noodigen zondaars even ruim als Gij. In de noodiging tot alle menschen tot Christus en het aandrigen op persoonlijk geloof is er geen ruimer standpunt mogelijk en denkbaar dan het Gereformeerde, dat toch de algemeene verzoening bestrijdt.

Ge hebt U in het gebruiken van dit wapen vergist, want het keert zich in het geheel niet tegen mij. Het strijdt alleen maar tegen U zelf, insoverre het U noopt, eerst eens grondiger U te herinneren, wat toch eigenlijk de leer der algemeene verzoening is. Dan zult U nooit meer U tegen mij of tegen eenig Gereformeerd verdedigen met de nooit bestreden stelling te poneeren, dat de Schrift toch gebiedt, het Evangelie aan allen zonder onderscheid te prediken.

Ditzelfde blijkt duidelijk de fout van den Redacteur van „Het Zoeklicht”, als hij over zijn eigen Zangbundel iets ter verdediging zeggen gaat. Daarover schrijft hij het volgende:

„En nu komen we nog even terug op den Zangbundel. Het zou de moeite loonen de door Ds B. gewraakte liederen uit den Zangbundel te vergelijken met „liederen”, die in streng-Calvinistische kringen gezongen worden. Men zou dan bespeuren dat het hier ook alleen de kwestie maar weer is dat twee menschen hetzelfde kunnen zeggen, en dat toch de een gelijk heeft en de andere ongelijk.”

Ik ben te zeer met arbeid belast om een-omvangrijk onderzoek in te stellen. Ik heb alleen maar even den laatst verschenen Zangbundel „Stemmen des Heils” voor den dag gehaald, welke liederenbundel speciaal is bijeengebracht door Ds Douma, Geref. Predikant te Den Haag, om te voorzien in een behoefte van de „Gereformeerde Evangelisatie”. We mogen dus verwachten, dat deze bundel ons het beeld van extra volkomen zuiverheid biedt ten opzichte van de Gereformeerde opvatting der verzoening, prediking der bekeering, enz.

We zullen nu enkele door Ds Bouma „gecensureerde” liederen plaatsen naast de door Ds Bouma aanbevolen liederen in den Gereformeerden Zangbundel. Het kan misschien liegen aan mijn „Theologische ongeschontheid”, maar ik kan geen onderscheid daartusschen ontdekken. Zie hier een bloemlezing!”

Een geheele rij van liederen uit den bundel van Ds Douma en van De Heer staat broederlijk naast elkaar. En ik kan me voorstellen, dat menigeen, die niet al te goed weet, waar de fout der algemeene verzoening schuilt, met voldoening bij het lezen en vergelijken heeft geconstateerd, dat er nu toch geen grein onderscheid bestaat tusschen die beide bundels; evenals De Heer dat natuurlijk in gemoede meent. Vermoedelijk heeft menig lezer van „Het Zoeklicht” in zichzelf of tegen z'n vrouw gezegd: „Zie, daar heb je het nu. De bundel van Douma leert hetzelfde als die van De Heer. Hij heeft zelfs verschillende nummers uit den bundel van De Heer overgenomen; zelfs één, die Ds Bouma op den index had geplaatst. Kan er nu ooit beter worden bewezen, dat heel die bestrijding door Ds Bouma ten onrechte was? Als die man het niet eens is met De Heer, is hij het ook niet met Douma en moet hij ook tegen diens bundel maar eens een artikel schrijven”.

En toch maakt de Redacteur van „Het Zoeklicht” ook hier weer dezelfde vergissing, die boven werd signaleerd. Het zal vermoedelijk inderdaad liggen aan de „Theologische ongeschontheid” van den Redacteur, dat hij geen onderscheid kan ontdekken.

Laat ik trachten, dat hem duidelijk te maken, dat er tusschen den bundel van Ds Douma en den zijnen waarlijk groot onderscheid bestaat; dat in den eerstgenoemden de dwaling der algemeene verzoening niet wordt geleerd, die toch wel in den laatstgenoemden voorkomt.

De leer der algemeene verzoening is de leer, dat Christus voor allen stierf en dat nu elk maar zelf moet weten, of hij het ook voor hem verworven heil wil aannemen ja dan neen; meer dan de mogelijkheid der zaligheid heeft Christus niet verworven.

Als ik nu de liederen van Ds Douma, door „Het Zoeklicht” samengebracht, nalees, ontdek ik, dat er niet één enkele maal dit Evangelie in voorkomt. Geen woord en geen letter is er, die het zoo voorstellen.

En in de rij van liederen uit den bundel van De Heer, die er naast staan afgedrukt, lees ik keer op keer die voorstelling.

Dat is het punt van onderscheid tusschen de beide bundels. Ze noodigen beide tot Jezus; daarin zijn ze geheel gelijk. Maar in de voorstelling van het verlossingswerk wijken ze heel ver van elkander af.

De twee eerste verzen, die in „Het Zoeklicht” naast elkander zijn geplaatst, wil ik overnemen, om het aan de lezers duidelijk te maken.

Liederen uit den „Gereformeerden” Bundel van Ds Bouma (het gespatieerde in de verzen is van de Zoeklicht-Redactie).

No. 93.

Heerlijk woord voor iedereen:

Daar is plaats bij 't kruis!

Daar is redding, daar alleen,

Daar is plaats bij 't kruis.

Stroomen van genade en vrede

Vloeien uit Gods liefdezee.

Zondaars, komt! brengt anderen mee:

Daar is plaats bij 't kruis!

Liederen uit den Bundel van Joh. de Heer, welke door Ds Bouma op het verbodslustje geplaatst zijn.

No. 128.

Vlied, o zondaar, o vlied nu,

Daar is plaats bij 't kruis;

Jezus gaf zich ook voor u,

Daar is plaats bij 't kruis.

Levensstroomen uit zijn zij

Vloeien steeds voor u en mij.

Rijk of arm, komt allen vrij.

Daar is plaats bij 't kruis.

Stroomen van genade en vrede

Vloeien uit Gods liefdezee;

Zondaar, komt, brengt and'ren mee,

Daar is plaats bij 't kruis.

Deze twee liederen zijn gelijk in het noodigen tot Christus. Maar het door mij op het verbodslustje geplaatste zegt tot elk zondaar: „Jezus gaf zich ook voor u”. En dat zegt het door Ds Bouma genomen lied niet, met geen enkel woord! Het eerste leert de algemeene verzoening, het tweede niet! Er is inderdaad onderscheid. Wie dat niet kan ontdekken, is me een raadsel.

Laat
Zoek
lij op
gezet.
(Geref
algeme
tuurlijk
zijn ve
heel o
dat ik
Hij ve
Er
van D
trappa
lied
uit
overg
key
den u
Ech
zooals
aardig
maat
geno
Den
het is
Neen,
nemen
ning
Het
lig in
het li
gezuiv
Bef
stemm
is, al
kan e
Redac
hij ju
lied
anda
nemer
terend
licht
spelen
Ik
van l
lied i
hem l
(ik be
mijn
Ik
duidel
schil
belijde
den i
Met
voor
ondan
schier
als hi
God l

Nar
vraag
de be
teren
blad
dit ve
motiv
nu to
Eve
die d
heeft
congo
Alle
eerst
zitter
op al
Er w
Over
die m

H
vraa
had
aan
wer
geke
even
den
gast
narr
zoo
wor
of g
eem
naa

Oy
genoo
V
verv
der
een
ged
bij
lerb